

9. Теория и методика обучения игре на фортепиано : учеб пособие для студ. высш. учеб. завед. / под. общ. ред. А. Р. Каузовой, А. И. Николаевой. – М. : ВЛАДОС, 2001 – 368 с.

10. Філяєва А. В. До питання становлення концертмейстерського виконавства в історичній ретроспективі / А. В. Філяєва // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського : зб. наук. праць (Спецвипуск. Мистецька освіта: сучасний стан і перспективи розвитку. Ч. II). – Одеса : ПДПУ ім. К. Д. Ушинського, 2007. – С. 232–236.

Анотація

В.Л.Общанский

К проблеме концертмейстерской подготовки будущих учителей музыки

В статье анализируется проблема концертмейстерской подготовки будущих учителей музыки, раскрываются её смысловые компоненты, дана история развития и формирования аккомпанемента.

Ключевые слова: учитель музыки, аккомпанемент, концертмейстерская подготовка.

Summary

V.L.Obshchans'kyi

To the Problem of Concertmaster Preparation of the Future Teachers of Music

The problem of concertmaster preparation of the future teachers of music is analysed in the article. Its contextual components are revealed. The story of development and formation of accompaniment is offered.

Key words: teacher of music, accompaniment, concertmaster preparation.

Дата надходження статті:

„24” березня 2011 р.

УДК 377.3:364:378.147 (045)

Ю.В.ОВОД,

старший викладач

(м.Хмельницький)

Організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у системі дистанційної освіти

Розглянуто умови впровадження інформаційних освітніх технологій у навчальний процес та пошуки шляхів удосконалення професійної підготовки соціальних педагогів у системі дистанційної освіти. Здійснено аналіз наукових робіт з проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності.

Ключові слова: навчальний процес, освіта, інформаційні освітні технології, дистанційне навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У наш час в закладах освіти затвердженні штатні одиниці соціальних педагогів з широким спектром функціональних обов'язків. Сьогодні фактор взаємодії, взаємозалежності процесу виховання в загальноосвітньому навчальному закладі і в соціальному середовищі у результаті загострення соціальних проблем набуває особливої актуальності. Тому загальноосвітній навчальний заклад і соціальні педагоги мають стати дієвими захисниками інтересів учнів.

Успішне розв'язання таких складних завдань, які щодня постають перед соціальними педагогами, залежать від рівня їх професійної підготовленості.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю визначення нових стратегій підготовки педагогічних кадрів, прагненням досягти ідеалу фахівця, що відповідає вимогам сьогодення, яка характеризується такими негативними явищами, як безпритульність дітей, збільшення кількості людей похилого віку, яким необхідна допомога, вживання молоддю наркотиків, педагогічна неспроможність багатьох молодих сімей до виховання дітей.

В умовах входження України у світовий освітній простір, гуманізації та модернізації освіти, відродження культури, мови, традицій українського народу досвід розвитку суспільства засвідчує, що саме спеціальність соціального педагога в найближчій перспективі стане все більш затребуваною, оскільки покликана комплексно вирішувати соціальні проблеми людини в різних галузях і сферах її життя, незалежно від віку, статі, соціального статусу.

Залежно від контингенту, з яким пов'язана професія соціального педагога, його професійна діяльність розгалужується на багато спеціалізацій. Зокрема, це сімейний соціальний педагог, шкільний соціальний педагог, реабілітолог, дефектолог, муніципальний соціальний педагог, соціальний гувернер і т. ін.

Постійне зростання кількості спеціалізацій у сфері діяльності соціальних педагогів свідчить, з одного боку, про все більшу увагу суспільства до проблем, з якими зустрічається населення у своєму повсякденному житті, намаганні підтримати й надати їм соціальну допомогу. З іншого, – про усталене урізноманітнення ситуацій, в яких виникає потреба у втручанні й допомозі соціального педагога.

У зв'язку з цим особливо гостро постає питання щодо підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності і зокрема до збагачення її новими засобами й технологіями роботи.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... В останні десятиліття виконано фундаментальні наукові дослідження, у яких розглянуто різноманітні аспекти підготовки майбутнього соціального педагога до професійної діяльності.

Проблема підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності знайшла відображення у роботах українських і зарубіжних народовців (Н.В.Абашкіна, С.П.Архипова, О.В.Безпалько, В.Г.Бочарова, Т.А.Василькова, Ю.В.Василькова, Л.В.Віннікова, О.І.Гури, І.М.Закатова, А.Й.Капської, Н.В.Кічук, Г.Я.Майборода, Ю.Р.Мацкевич, Л.І.Міщик, Р.В.Овчарова, С.Ю.Пащенко, Л.Є.Пундик, С.Я.Харченко та ін.).

Одним із перших наукових досліджень, присвячених проблемі підготовки соціального педагога, була докторська дисертація Л.І.Міщик „Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти” (1997 р.). За твердженням автора, в основу професійної підготовки формування особистості соціального педагога має бути покладений системний, особистісно-діяльнісний та індивідуально-творчий підхід. З позиції системного підходу всі ланки педагогічної освіти повинні максимально стимулювати активний стан всіх основних структурних компонентів особистості соціального педагога в їх єдності [4].

У докторській дисертації В.А.Поліщук „Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти” (2006 р.) здійснено вивчення стану професійної підготовки соціальних педагогів. Узагальнення результатів свідчить, що теоретичні напрацювання недостатньо використовуються для подолання суперечностей між постійно зростаючими вимогами суспільства до рівня професійної компетентності соціальних педагогів і реальним рівнем їх професійної підготовленості.

У своїй роботі „Теорія і практика системної професійної підготовки соціальних педагогів” (2001 р.) російська дослідниця Ю.Н.Галагузова стверджує, що якісна професійна підготовка соціальних педагогів об'єктивно можлива, якщо вона базується на несуперечливих теоретичних підходах, які виражають розуміння специфіки професійної діяльності соціального педагога, сутності соціальної педагогіки як галузі наукового знання, яка виступає ядром теоретичної підготовки соціальних педагогів, інтегруючої ролі практики в професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів. Однією із важливих умов ефективного функціонування системи професійної підготовки соціальних педагогів є її науково-методичне забезпечення, яке має бути: цілеспрямованим, системним, забезпечувати зв'язок теорії з практикою, активізувати залучення до науково-дослідної роботи в сфері соціальної педагогіки; сприяти швидкій адаптації студентів до умов ВНЗ, давати студенту можливість на право вибору на всіх етапах навчання [2].

Важливим в аспекті теоретичного аналізу нашої проблеми є дисертаційне дослідження З.З.Фалинської „Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах”(2006 р.). Під професійною підготовкою соціальних педагогів авторка розуміє процес формування фахівця нового типу, здатного швидко й адекватно реагувати на зміни, що відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ і закладів соціальної роботи, на всіх рівнях управління [7].

Якщо порівнювати досвід підготовки фахівців соціальної сфери вітчизняної системи соціально-педагогічної освіти із зарубіжним, наприклад із досвідом Німеччини, як це зробила у своєму дисертаційному дослідженні „Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччини” (2008 р.) О.Ю.Пришляк, то можна зробити висновок про те, що детального вивчення заслуговують питання подальшого розвитку партнерських взаємин вищих навчальних закладів із соціальними/соціально-педагогічними установами; здійснення професійної підготовки соціальних педагогів в Україні відповідно до світових стандартів [6].

На думку К.В.Бакланова, в процесі професійної підготовки і професійного самовдосконалення соціальний педагог має пройти три рівні розвитку:

А) перший рівень відповідає періоду професійної підготовки – це рівень формування основ;

Б) другий рівень відповідає закінченню професійної підготовки і оволодінню системою професійних знань, умінь та навичок, які становлять професійну компетентність;

В) третій рівень – це рівень, яким володіє сформований професіонал, що має досвід професійної діяльності і володіє професійною духовністю як гармонією загальнолюдських, професійних і особистісних ідеалів [1].

Підводячи підсумки загальнонаукового аналізу, можемо стверджувати, що проблема підготовки майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності є актуальною, а дослідження вищезазначених науковців є базовими, на яких будується й розвивається професійна підготовка фахівців у вищому навчальному закладі.

Формулювання цілей статті... Метою статті є аналіз впровадження інформаційних освітніх технологій у навчальний процес та пошуки шляхів удосконалення професійної підготовки соціальних педагогів у системі дистанційної освіти.

Вклад основного матеріалу... Особливістю часу, у якому ми живемо, є лавинне накопичення інформації й бурхливий розвиток мікроелектронної техніки. Ні для кого не секрет, що відбувається перехід до інформаційних технологій, тобто до широкого використання комп'ютерів і програмного забезпечення в промисловості, управлінні, науці, освіті, медицині, торгівлі, банківській діяльності тощо.

У викладанні предметів гуманітарного профілю нові інформаційні технології повинні перетворитися в ефективний інструмент, що полегшить засвоєння знань з різних предметів і зробить цей процес ще більш цікавим, наочним, живим, індивідуальним. При цьому може бути досягнута більша індивідуалізація навчального процесу, можливість визначення ступеня засвоєння знань кожним студентом, що, як правило, є складною проблемою навально-виховного процесу.

Впровадження нових інформаційних технологій в усі сфери сучасного життя привело до того, що вміння працювати на комп'ютері стало необхідним атрибутом професійної діяльності будь-якого працівника і багато в чому визначає рівень його значимості в суспільстві.

Використання нових інформаційних технологій дає широкі можливості для істотного підвищення якості навчального процесу, підвищує як рівень засвоєння знань, так і інтерес до освіти в цілому. Заняття, на яких використовуються нові інформаційні технології, вимагають нових методичних підходів.

Зазначимо умови ефективного використання нових інформаційних технологій.

Необхідна матеріальна база. Наявність самих комп'ютерів, периферійного обладнання, програм. Практично кожен вищий навчальний заклад зараз має комп'ютерні класи, в передових ВНЗ вони мають мультимедійне обладнання.

Інформаційна культура викладача. Важливе значення має відповідна підготовка викладача до використання нових інформаційних технологій. Така підготовка передбачає оволодіння викладачем певними навичками і вміннями, які свідчать про його володіння комп'ютером на рівні середнього користувача.

Інформаційна культура студентів. Від того, наскільки досконало студент володіє комп'ютером на рівні користувача, залежить, чи досягне праця викладача успіху, чи буде вона мати взагалі зміст.

Наявність багатого педагогічного досвіду. З новими інформаційними технологіями легше працювати тому викладачеві, який користується повним арсеналом традиційних методик. Проводити заняття у комп'ютерному класі дуже складно навіть досвідченому викладачеві. Впливають різні об'єктивні і суб'єктивні причини, які не властиві в цілому традиційним формам уроків, лекцій, семінарів або лабораторних і практичних занять (розсіяна увага студентів, асинхронність дій студентів внаслідок різної інформаційної та предметної підготовки, шум комп'ютерів тощо.) Внаслідок цього заняття в комп'ютерному класі вимагає від викладача додаткових психологічних і методичних зусиль. Такий інформаційно-насичений процес швидко стомлює і студентів, і викладача.

Знання методик ефективного використання комп'ютерних програм. Спостерігається наступна тенденція: молоді, недосвідчені викладачі, які добре знають комп'ютер, хочуть, але не завжди вміють ефективно використовувати нові інформаційні технології при викладанні предмета, досвідчені викладачі старшого покоління, які мають за плечима досвід і багатий арсенал засобів навчання і могли б ефективно використовувати сучасні інформаційні технології, навпаки, через незнання комп'ютера не використовують їх.

Наявність відповідного педагогічного програмного забезпечення. Зараз проблема стоїть дуже гостро. Насамперед, варто констатувати той факт, що україномовних програм дуже мало.

Висока динаміка розвитку сучасної науки і технологій, а також жорсткі вимоги ринку праці зумовлюють проблеми в процесі підготовки фахівців як у вищих навчальних закладах, так і на підприємствах. Вищі навчальні заклади відчувають гостру потребу в технологіях, які б давали змогу встигати за сучасними темпами здобуття знань.

Розв'язанням проблеми може стати розробка і впровадження у навчально-виховний процес інформаційного освітнього середовища, що дає змогу:

- створювати структуровані електронні сховища даних;
- підтримувати традиційний і дистанційний навчальний процес;
- створювати комунікаційну мережу всередині навчального закладу;
- оперативно контролювати і керувати навчальним процесом.

Це середовище має забезпечувати:

- єдині засоби навігації, що дає змогу користувачеві швидко і просто знайти необхідний матеріал;
- просту технологію використання навчальної інформації;

- моніторинг середовища на різних рівнях, збір статистичних даних за широким спектром параметрів;
- універсальний набір сервісних служб, які використовує викладач під час викладання дисципліни.

Головні властивості інформаційного освітнього середовища:

- інтегрованість в єдиний інформаційний простір різних груп засобів нових інформаційних технологій;
- універсальність технологічних процесів створення, зберігання і використання навчально-методичних та інших ресурсів, що забезпечують ведення навчального процесу;
- створення, актуалізація і використання лабораторних практикумів з віддаленим доступом;
- методичне забезпечення дисципліни;
- інваріантність середовища і технологій до рівня і профілю освіти[5].

Інформаційно–освітнє середовище ми розглядаємо як єдиний інформаційно-освітній простір, побудований за допомогою інтеграції інформації на традиційних та електронних носіях, комп'ютерно-телекомунікаційних технологій взаємодії, що охоплює віртуальні бібліотеки, розподілені бази даних, оптимально структурований навчально-методичний комплекс і розширений апарат дидактики, в якому (просторі) діють принципи нової педагогічної системи.

Соціальний педагог, працюючи в закладах освіти, має володіти комп'ютерними методами набору, зберігання й обробки інформації, а також використовувати сучасні освітні технології у своїй професійній діяльності.

Заслужують на увагу висновки, представлені у дисертаційному дослідженні О.І.Москалюк „Формування професійної спрямованості у майбутніх соціальних педагогів” (2007 р.). На думку авторки, запорука успішної підготовки майбутніх соціальних педагогів, ефективність формування профспрямованості у студентів спеціальності „Соціальна педагогіка” залежить від використання широкого діапазону засобів, які б впливали на її розвиток і формування, а також від педагогічних умов: забезпечення чіткої орієнтації навчального процесу на професійну діяльність соціального педагога; використання у навчальному процесі форм і методів активного моделювання професійної діяльності соціального педагога; залучення студентів до пошукової діяльності по розв'язанню актуальних проблем у роботі соціальних педагогів; створення сприятливої емоційної атмосфери для активного професійного самовираження тощо [4].

Розглядаючи систему інформаційно-освітнього забезпечення як найбільш важливий елемент педагогічного процесу, Р.С.Гуревич стверджує: „Здешевлення комп'ютерної, аудіо, відеотехніки, компакт-дисків та інших елементів, які необхідні для одержання освітньої інформації, дозволяє розробляти принципово нові підходи. В процесі цього слід виходити з того реального факту, що сучасні електронні засоби в усіх видах людської діяльності значно випереджають надходження навчальних книг у студентську аудиторію. Наслідком цього є необхідність створення „безпаперових технологій” в освіті [3].

Висновки... Отже, із усього викладеного вище ми можемо зробити висновок, що стабільний розвиток суспільства залежить від стану освіти і рівня освіти самих громадян. Певний статус нашої держави в світовому соціально-економічному просторі забезпечить така освіта, яка здатна зберегти і відтворити гуманістичні цінності вітчизняної і світової культури, що відповідає потребам сучасності.

Освітні концепції, що пропонуються і використовуються нашими вищими закладами освіти є традиційними, багато методик і технологій навчання є застарілими. Саме тому така ситуація вимагає стрімких змін в освітній сфері, а саме: використання нових інформаційних технологій з метою удосконалення та розширення можливостей навчальних закладів. Необхідно розумно, зважено і достатньо глибоко проаналізувати досвід країн, у яких інститут підготовки спеціалістів для соціально-педагогічної діяльності формувався протягом десятиліть.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бакланов К. В. Формирование основ самосознания социального педагога в процессе профессиональной подготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Бакланов Константин Владимирович. – М., 1998. – 180 с.
2. Галагузова Ю. Н. Теория и практика системной профессиональной подготовки социальных педагогов : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.08 / Галагузова Юлия Николаевна. – М., 2001. – 344 с.
3. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навч. посіб. / Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. – Вінниця, 2005. – С.13.
4. Москалюк О. І. Формування професійної спрямованості у майбутніх соціальних педагогів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” / О. І. Москалюк – Кіровоград, 2007. – 22 с.
5. Петрович С. Д. Психолого-педагогічні аспекти впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій навчання у ВНЗ I-II рівнів акредитації / С. Д. Петрович // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К., 2006. – С. 86–87.

6. Пришляк О. Ю. Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / О. Ю. Пришляк. – Тернопіль, 2008. – 21 с.

7. Фалинська З. З. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” / З. З. Фалинська. – Вінниця, 2006. – 23 с.

Анотація

Ю.В.Овод

Организационно-педагогические условия профессиональной подготовки будущих социальных педагогов в системе дистанционного образования

Рассмотрены условия внедрения информационных образовательных технологий в учебный процесс и поиски путей совершенствования профессиональной подготовки социальных педагогов в системе дистанционного образования. Произведен анализ научных исследований по проблеме подготовки будущих социальных педагогов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: учебный процесс, образование, информационные образовательные технологии, дистанционное обучение.

Summary

Yu. V. Ovod

Organization-Pedagogical Conditions of Professional Preparation of the Future Social Pedagogues in the System of Distance Learning

An author considers the terms of introduction of information educational technologies in an educational process and searches of ways of improvement of professional preparation of social pedagogues in the system of the controlled from distance education. An author analyses the advanced studies on issue of preparation of future social pedagogues to professional activity.

Key words: educational process, education, information educational technologies, distance education.

Дата надходження статті:

„20” грудня 2010 р.

УДК 001:37.014–055.2(477) (045)

Л.М.ОГОРОДНИК,

викладач

(м.Хмельницький)

Гендерні дослідження: місце українських жінок в освіті та науці

У статті досліджено місце українських жінок в освіті та науці, простежується історія проблеми. Висвітлено конституційні права жінок у галузі освіти і науки, підвищення кваліфікації та забезпечення гендерної рівності. Простежено конкретні механізми забезпечення гендерної рівності в науково-дослідницькій сфері.

Ключові слова: освіта, жінка, жінка - педагог, наукова діяльність, освітній заклад, гендерна рівність.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Розвиток суспільства, його стабільність тісно пов'язані з розвитком особистості взагалі і особистостей жінки та чоловіка зокрема. Стратегія розвитку освіти XXI століття спрямована на утвердження основ гендерної рівноваги, гендерної демократії [4, с.37–44], статевої збалансованості в суспільстві. Без демократичного розвитку особистості як чоловіка, так і жінки неможлива демократизація всіх сфер діяльності та світобачення. Система волевиявлення обох статей – чоловіків і жінок як рівних у правах та можливостях, що закріплені законодавчо й забезпечені реально у політико-правових принципах, діях, розбудові громадських і державних структур з урахуванням гендерних інтересів має стати основою функціонування суспільства в третьому тисячолітті.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Проблема місця української жінки, гендерної рівності згадується в статті О.Вагнер „Фемінізм як джерело гендерної політики”, праці Конфуція „Бесіди та судження”, монографіях І.Г.Лазар „Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління”, О.Кулачек „Роль жінки в державному управлінні: старі образи, нові обрії”, праці Платона „Держава” та у наукових працях інших вчених.

Формулювання цілей статті... Мета статті – дослідити, яке місце займає українська жінка в освіті та науці.

Виклад основного матеріалу... XX століття було часом значних змін у становищі жінки та визначенні її місця в загальносоціальному контексті і суттєвого прогресу у царині людських прав жінок. Сформувати повноцінну картину сучасного становища жінок у суспільстві можливо за